

Rīgas enerģētikas aģentūra ir apkopojusi atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem par to, kā taupīt energoresursus un samazināt izmaksas daudzdzīvokļu ēkās.

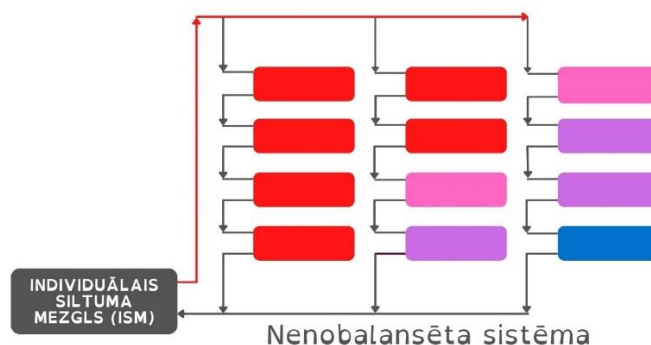
Kā daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji var samazināt izmaksas par apkuri, gāzi un elektrību?

Var veikt divu veidu pasākumus – tādus, kuru ieviešana neprasa papildu izmaksas, un pasākumus, kuriem nepieciešamas investīcijas ēkas uzlabošanai. Veicot pasākumus centralizēti visā ēkā, ir nepieciešams daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāju/dzīvokļu īpašnieku lēmums, bet daļu pasākumu iedzīvotājs var pats veikt savā dzīvoklī, piemēram, samazināt temperatūru, ja uzstādīts termostatiskais ventilis, pareiza vēdināt telpas, atverot logu pilnībā vaļā ne ilgāk par 2-5 minūtēm.

Ēkas siltumenerģijas patēriņš vislielākajā mērā ir atkarīgs no ēkas konstrukciju siltumnoturības, ventilācijas, iekšējiem siltuma ieguvumiem, kā arī iekštelpu un āra gaisa temperatūras. Praktiski siltumenerģijas patēriņu var samazināt, palielinot ēkas konstrukciju siltumnoturību, samazinot ventilāciju vai atgūstot siltumu no tās, kā arī samazinot iekštelpu temperatūru. Patēriņš ir mazāks, ja iekšējie siltuma ieguvumi ir lielāki, tomēr iespējas tos palielināt ir ierobežotas – tie rodas no saules, cilvēku izdalītā siltuma, elektroierīču izmantošanas, ēdiena gatavošanas, no citām inženiersistēmām, piemēram, karstā ūdens cirkulācijas. Atlikušais faktors, kas ietekmē ēku siltumenerģijas patēriņu, ir āra gaisa temperatūra, kuru diemžēl ietekmēt nevaram.

Praktiskas lietas, par ko daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji/dzīvokļu īpašnieki var lemt, lai samazinātu energoresursu patēriņu:

- Samazināt iekštelpu temperatūru. Jāņem vērā, ka tas ir komforta samazinājums, tomēr 1-2 grādu robežās tas ir pieņemami, izņemot ēkas, kur apkures sistēma ir nesabalansēta (t.i., vienā ēkas stūrī temperatūra ir augsta, citā zema).

Šādas ēkas stūros, kur temperatūra bija zema (16-18 grādi), samazinot temperatūru kļūs vēl aukstāk.

- Samazināt temperatūru naktī par 1-3 grādiem. Naktīs, kad cilvēki guļ, var samazināt temperatūru - cilvēki nejutīs lielu starpību, bet enerģijas patēriņš būs samazinājies. Temperatūras samazināšana par 1°C visas apkures sezonas laikā sniegs 5-7% enerģijas ietaupījumu apkurei.
- Ja apkures sistēma nav balansēta un nav iespējams kontrolēt temperatūru dzīvoklī, ir jāveic apkures sistēmas sakārtošana vai pilnībā jaunas sistēmas izbūve. Esošo sistēmu sakārtošana ietver nepieciešamību uzstādīt apvedcauruli un termostatisko vārstu, kā

arī balansēt stāvvadus, lai nodrošinātu iespēju kontrolēt temperatūru katrā telpā, un lai visos stāvvados tiktu piegādāts vienāds siltuma daudzums.

- Karstā ūdens sistēmas atjaunošana. Šis ir sarežģītāks jautājums, jo ir daudz plašākas iespējas, kā veidot jauno sistēmu. Daudz kas ir atkarīgs no esošās situācijas un no konkrētās ēkas. Te varētu būt jautājums par saules kolektoru integrāciju, par individuāliem siltummezgliem katram dzīvoklim. Padomju laiku ēkās karstā ūdens sagatavošanas sistēma ir veidota, paredzot lielus siltumenerģijas zudumus (cirkulācija, divieļu žāvētāji).
- Saules enerģijas integrācija ēkas apkures un karstā ūdens sistēmā.
- Apkures un karstā ūdens cauruļu siltumizolācija neapkurināmajās telpās.
- Atteikšanās no kāpņu telpu apkurināšanas, vienlaikus uzstādot ārdurvis ar labāku siltumnoturību.
- Logu nomainīšana dzīvokļos, uzstādot logus ar labāku siltumnoturību.
- Bēniņu siltināšana, ja tā vēl nav veikta. Tas ir salīdzinoši lēts pasākums, bet dod jūtamu ietaupījumu.
- Spuldziņu nomainīšana. Mājsaimniecībās lielu daļu no elektroenerģijas izmaksām ziemas periodā veido apgaismojums, ja vecās spuldzes nav nomainītas pret LED spuldzēm. Lai arī LED ir dārgākas, tās atmaksājās ātri.
- Izslēgt iekārtas, kad tās nelietojam. Piemēram, dodoties uz darbu, izslēgt interneta rūteri un citas iekārtas, ja tās atrodas gaidīšanas režīmā.
- Sildīt karsto ūdeni tējai tikai tik, cik nepieciešams.
- Ēdienu gatavojot, izslēgt plīti dažas minūtes pirms ēdiens ir gatavs, jo gan panna vai katls, gan plīts virsma vēl ir karsti. Tas būs pietiekami ēdiena pagatavošanai.
- Iestatiet ledusskapī nedaudz augstāku temperatūru. Optimāli būtu + 5°C ledusskapī un -18 °C saldētavā. Pārlicinieties, vai ledusskapja blīves nav bojātas.
- Ja ēkā ir elektriskais ūdens sildītājs, pārlicinieties, vai karstā ūdens temperatūra nepārsniedz 55°C. Izslēdziet to, ja dodaties brīvdienās prom.

Vai ir iespējams nomainīt apkures sistēmu individuāli dzīvoklim vai vienas kāpņu telpas dzīvokļiem daudzdzīvokļu mājās, uzstādot individuālo skaitītāju?

Individuāli dzīvoklim nomainīt apkures sistēmu nav iespējams un nav pieļaujams. Apkures sistēma ir kopīpašums. Mainot apkures sistēmu dzīvoklī, tiek izjaukts apkures sistēmas balanss, kas pasliktina ēkas kopējo sistēmas darbu.

Lai atjaunotu apkures sistēmu ēkā, ir nepieciešama dzīvokļu īpašnieku piekrišana atbilstoši [Dzīvokļa īpašuma likuma](#) noteikumiem ar 50% plus vienu balsi. Apkures sistēma jāatjauno visā ēkā.

Apkures sistēmas atjaunošana sniedz 5-15% siltumenerģijas ietaupījumu. Atjaunošanas izmaksas ir nosakāmas katrai konkrētai ēkai atsevišķi, atkarībā no tā, kādi darbi tiek veikti. Taču minimāli nepieciešamie darbi ir stāvvadu balansēšana, apvedcaurules izveide viencauruļu sistēmai un termostata uzstādīšana.

Vai var samazināt rēķinus par apkuri, demontējot dvieļu žāvētāju vai apkures radiatoru vienā no dzīvokļu telpām?

Dvieļu žāvētāja un/vai radiatora demontāža samazinās siltumenerģijas patēriņu dzīvoklī un nedaudz arī ēkā kopumā, tomēr finansiālu ieguvumu konkrētā dzīvokļa īpašnieks neizjutīs, jo dzīvokļa rēķins par siltumenerģiju tiek aprēķināts no ēkas kopējā patēriņa (dzīvokļos nav individuālo siltumenerģijas skaitītāju). Ietaupījumu varētu sajust tad, ja visi ēkas iedzīvotāji kopā veiktu šādu aktivitāti.

Šāda aktivitātes veikšanai nepieciešams saskaņojums ar pārējiem ēkas iedzīvotājiem un pārvaldnieku.

Vai var ietaupīt, nomainot dzīvoklī centralizēto gāzi pret gāzi balonā?

Ēkas enerģijas patēriņš vai gāzes plīts patēriņš nemainās no fakta, ka gāze tiek piegādāta citādi. Arī finansiāli tas neradīs ietaupījumu, jo gāze balonā ir dārgāka, rēķinot uz vienu enerģijas vienību EUR/MWh.

Vai var ietaupīt elektroenerģijas izmaksas, piemēram, mazgājot veļu nakts stundās?

Aptuveni 10% iedzīvotāju izmanto tarifu, kuri ir piesaistīti pie [elektrības biržas](#) cenas, kur cena veidojas un lietotājs maksā pēc katrā diennakts stundā noteiktās biržas cenas. Piemērs ar veļas mazgāšanu ir ļoti aktuāls, jo visām veļas mašīnām ir iespējams ieprogrammēt atlikto startu, lai tā ieslēgtos laikā, kad elektrība ir vislētākā, piemēram naktī plkst. 3.00. Līdz ar to elektrība tiks patērēta tieši šajā laikā, un rēķins tiks piestādīts par šajā stundā patērēto, pēc šīs stundas tarifa.

Biržas cena ir vistaisnīgākā, jo tā ataino elektroenerģijas tirgus situāciju. Garantēto tarifu gadījumā tirgotājs veic savu aprēķinu, kā izlīdzināt cenas svārstības starp diennakts stundām, nedēļas dienām, mēnešiem, un pievieno savus uzcenojumus, riskus, atbilstoši uzņēmuma politikai. Lietotājs parasti par šādu noteikumu piemērošanu slēdz ilgtermiņa līgumu (uz 12-24 mēnešiem) un maksā vienādu maksu, neatkarīgi no cenas biržā. Taču biržas gadījumā ir jāaprēķinās ar cenu svārstībām, un visizdevīgāk ir tad, ja pielāgojat savu patēriņu biržas cenai.

Kā vēl var ietaupīt?

Jāizvērtē visas ierīces, kuras patērē enerģiju, un tās ir jānomaina pret augstākās energoefektivitātes klases ierīci. Obligāti AUGSTĀKĀS energoefektivitātes klases! Jo tehnika attīstās un pēc dažiem gadiem pašlaik moderna ierīce tāda vairs nebūs. Energoefektivitātes un atjaunīgo resursu iekārtu ieguldījumi šobrīd atmaksājas ļoti ātri, taču prasa brīvus naudas līdzekļus, piemēram, spuldziņu nomainīšanai.